

УДК 7.071.1 : 747 (44)

ФЕРНАН ЛЕЖЕ – ДЕКОРАТОР ІНТЕР'ЄРУ

Студ. Д.А. Перетятко, гр. БДі-1-16
Науковий керівник проф. Р.Д. Михайлова
Київський національний університет технологій та дизайну

Метою даної роботи є визначення дизайнерського аспекту у творчості майстра **Завданням** – виявлення специфіки його художніх ідей щодо декору та облаштування інтер'єру.

Об'єктом вивчення є творчість Ф. Леже, **предметом** – ідеї Ф. Леже щодо створення внутрішнього середовища споруд, зокрема декорування інтер'єру.

Методологія дослідження сформована на мистецтвознавчій історико-теоретичній основі. Використання джерел, обумовлене системним підходом, поєднує історико-культурний та образно-стилістичний аналіз.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів полягає у сучасному перегляді творчості французького митця-модерніста Ф. Леже в аспекті створення архітектурного простору та інтер'єрного середовища, елементи якого можуть бути застосовані в сучасних умовах.

Результати дослідження полягають у виявленні сутності творчості Ф. Леже, його стилістичних розробок, особливостей організації внутрішнього середовища споруд різного призначення, специфічних ідей щодо облаштування інтер'єрів.

Підсумовано значення ідей Ф. Леже як митця-декоратора, розкрито особливості його ідей у декорі внутрішнього середовища споруди, здійснення задумів на практиці.

Французький митець Фернан Леже (Fernand Leger) (1881–1955) – один з найбільш знаних діячів мистецтва ХХ ст. Поєднавши у своїй творчості живопис та архітектуру, він створив нові уявлення про зовнішній та внутрішній простір сучасної споруди і наблизив його до сучасного дизайну, однак у переважній більшості мистецька діяльність Ф. Леже розглядається лише з точки зору його досягнень в образотворчому мистецтві. Ф. Леже отримав фахову освіту архітектора і освіти художника. На початку творчого життя він захоплювався кубізмом. Живописні роботи Леже побудовані на циліндричних та конічних об'ємах («Оголені у лісі», 1909–1911; «Весілля», бл. 1913–1914). У 1918–1920 рр. він звернувся до абстракціонізму.

З др. пол. 1920-х рр. живопис Ф. Леже тяжіє до «наївного» мистецтва, хоча водночас він експериментує із пуризмом, завдяки чому знайомиться із архітектором Ле Корбюзьє. Вони в подальшому здійснили ряд проєктів в архітектурному дизайні та дизайні інтер'єрів. Архітектурні проєкти у сфері інтер'єру він також здійснював із засновниками групи «Стиль» – Пітом Мондріаном і Ван Дусбургом, які також стали його колегами.

У 1924 р. захоплення кіномистецтвом надало Леже досвіду формотворчості, сприяло появі «монтажних» композицій, винайдення своєрідної колірної «маси».

У 1933 р. він взяв участь у Міжнародному конгресі сучасної архітектури в Греції. До цього часу належить його декорування зали фізичної культури в Брюсселі, живописне панно для Палацу відкриттів у Парижі. На цей час припадає і його оформлення профспілкового свята на паризькому Зимовому Велодромі (1937).

В період II Світової війни Ф. Леже виїхав до США. В Америці, звернувшись до сфер спорту, цирку, естради, міських розваг, художник відкрив нову пластичну тему -

людську фігуру у стані невагомості. Таких персонажів можна бачити у творах «Водолази на жовтому фоні» (1941).

Повернувшись після війни додому, Леже вступив до комуністичної партії. В його живописі з'явилися образи робітників та сцени праці. Такі герої присутні в його по-народному святкових картинах «Будівельники» (1950), «Дозвілля» (1948–1949). Серед прийомів цього часу – накладення прозорих колірних зон поверх контурного малюнка, що уподібнювали його композиції до вітражів. Такою є полотно «Великий парад» (1954).

Наприкінці 1940-х Леже пощастило здійснити свою мрію про масове, загальнодоступне мистецтво. Свої ідеї він утілював у мозаїках і вітражах для церкви в Плато-д'Ассі (1947-1949), мозаїках для крипти пам'ятника американцям в Бастоні (Бельгія, 1951), вітражах і шпалерах для церкви в Оденкуре (1951), панно для великого залу засідань будівлі ООН в Нью-Йорку (1952), мозаїках і вітражах для університету в Каракасі (1954), вітражах церкви в Курфевре (1954), настінних розписах будівлі Газ де Франс в Альфорвіль (1955). Вони стали його вкладом у розробку ідей декору сучасного інтер'єру і водночас по-справжньому монументальними творами.

Леже багато працював в області кераміки та гобелена. У 1949 р. він створив новий жанр керамічного поліхромного рельєфу. Такою є керамічна монументально-декоративна скульптура «Дитячий майданчик», що стала складовою частиною архітектурно-художнього ансамблю Біота і поклала початок жанру ігрової скульптури сучасного міста. Досвід роботи з керамікою був важливий для Леже щодо створення пластично-декоративної моделі для архітектури задля перетворення засобами пластичних мистецтв художнього-просторового середовища.

Надалі Фернан Леже продовжив ці пошуки і у ділянці розпису приватного інтер'єру. Отож він із захопленням розмальовував і житлові, і громадські. Розписи Леже нині прикрашають апартаменти Н. О. Рокфеллера, будинок архітектора Уоллеса Кіркман Харрісона. Зразки декору Леже зібрані у Музеї Соломона Гугенхайма, Музеї сучасного мистецтва в Нью-Йорку, Музеї Людвіга в Кельні, музеях Леже в Бьо, Лізор і в Жіф-сюр-Іветт, створених після смерті митця.

Фернан Леже, створив світ образів та мову виражальних засобів, які є унікальними. Своє кредо у мистецтві він висловив вже на початку 20-х рр. у творчій свободі творити пластичні образи, використовуючи лише чисті та локальні кольори й великі об'єми, безкомпромісно-рішуче відмовившись від потакань загальноприйнятим смакам, від «сірої» палітри, від «мертвих поверхонь» заднього плану.

Висновки: масштабність, монументальний розмах у поєднанні із пластичною ясністю і почуттям декоративного, притаманні мистецтву Леже, дозволяють творам художника органічно «вписуватися» у сучасну архітектуру. Універсальність його ідей полягає у вмінні знайти рівновагу між декором зовнішнього та внутрішнього простору, наситити інтер'єр святковістю, демократичністю та енергією, яких він досягав за допомогою кольору та об'єму.

Ключові слова: модернізм, інтер'єр, художня культура, творчість Леже.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Жадова Л. А. Фернан Леже. – М. : Искусство, 1970. – 144 с.
2. Art context [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.artcontext.info/pictures-of-great-artists/55-2010-12-14-08-01-06/2678-leger.html>